

Asia: VN/14302/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta uudeksi ilmastolaiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleisiä huomioita esityksestä

Pydyttynä lausuntona luonnokseen kansalliseksi ilmastolaiksi Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Pääkohdat:

1) Metsäteollisuus tarjoaa usealla eri tavalla Suomen hiilineutraalisuus- ja taloustavoitteiden tarvitsemia ratkaisuja, mikäli investointiympäristö on kunnossa.

2) Epävakaisiin metsänieluihin ei pidä varastoida muiden maiden tai muiden sektorien fossiilipäästöjä, koska fossiiliset päästöt ovat ilmastomuutoksen juurisyy

3) HE-luonnoksessa käytetään poistumien eli nielujen osalta vuorotellen termiä vahvistaa ja kasvattaa. Hallitusohjelman tavoin tulisi käyttää johdonmukaisesti termiä vahvistaminen.

4) Metsäteollisuus tukee hallituksen maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman metsänhoidon toimia, joilla edistetään metsien kasvukykyä ja terveydentilaa sekä vahvistetaan hiilinieluja. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmaa ei kuitenkaan tule sitoa tarkkaan ennakoituun poistumien kehitykseen, vaan seurata hallitusohjelman kirjausta hiilinielujen vahvistamista koskevaa tavoitteesta.

5) Luonnos sisältää useita perustelemattomia väittämiä metsien käytöstä, eikä huomioi lainkaan metsätuotteiden ilmastohyötyjä eikä valtionhallinnon kanssa yhdessä koordinoitua metsäteollisuuden ilmastotiekarttaa.

6) Päästövähennystavoitteen asettamisessa tulisi huomioida VTT:n tekemät laskelmat

1) Metsäteollisuus tarjoaa usealla eri tavalla Suomen hiilineutraalisuus- ja taloustavoitteiden tarvitsemia ratkaisuja, mikäli investointiympäristö on kunnossa.

Metsäteollisuus on muun muassa terveistä ja kestävästi hoidetuista metsistä riippuvainen ja siten ilmastonmuutokselle altis toimiala. Ala tarjoaa usealla eri tavalla Suomen hiilineutraalisuustavoitteen ja taloustavoitteiden tarvitsemia ratkaisuja, mikäli investointiympäristö on kunnossa.

Metsäteollisuuden tehtaiden päästöt ovat jo nyt pienet (n. 3 miljoonaa tonnia hiilidioksidia vuodessa) ja tehtaat Suomessa voivat päästä kokonaan irti fossiilisista polttoaineista noin 15 vuodessa.

Metsäteollisuuden uusiutuvaan raaka-aineeseen perustuvat tuotteet vähentävät globaalisti hiilidioksidipäästöjä yli 16 miljoonaa tonnia vuodessa substituution kautta eli korvaamalla tuotteita, joiden valmistus aiheuttaa suuremmat fossiiliset päästöt. Tämän lisäksi puupohjaiset tuotteet varastoivat hiilidioksidia.

Suomen metsävaroihin on varastoitunut hiilidioksidia noin 3200 miljoonaa tonnia. Metsävarat ovat kasvaneet joka vuonna noin 50 vuoden ajan. Tämä voi edelleen jatkua, vaikka puunkäyttö lisääntyisi. Hyvä kasvu edellyttää aktiivista metsätaloutta, joka pitää metsät myös terveinä.

Linkki: Metsäteollisuuden ilmastotiekartta

2) Epävakaisiin metsänieluihin ei pidä varastoida muiden maiden tai muiden sektorien fossiilipäästöjä, koska fossiiliset päästöt ovat ilmastonmuutoksen juurisyy

Nielujen osalta on tärkeää, että ilmastolain perusteluissa pidetään esillä myös puusta valmistettujen tuotteiden ilmastohyötyjä (substituutio ja hiilidioksidin varastointi) sekä muistutetaan, että talousmetsien käyttäminen fossiilisten hiilidioksidipäästöjen varastona ei ole kestävä ratkaisu. Metsänielut ovat luonteeltaan epävakaita, koska ne ovat alttiita tuhoille (tuli, tuuli, hyönteiset, taudit, äärevät säät). Ilmastomyönteisten puupohjaisten tuotteiden valmistus puolestaan edellyttää sujuvaa puun saatavuutta. Toimivia puumarkkinoita ei pidä rapauttaa lyhytnäköisellä politiikkaohjauksella kuten esimerkiksi metsänomistajia passivoivilla hiilisertifikaateilla.

3) HE-luonnoksessa käytetään poistumien eli nielujen osalta vuorotellen termiä vahvistaa ja kasvattaa. Hallitusohjelman tavoin tulisi käyttää johdonmukaisesti termiä vahvistaminen.

Pykälissä puhutaan sekä poistumien kasvattamista (2 §, 9 §, 12 §) että nielujen vahvistamisesta (2 §, 6 §, 7 §, 8 §, 9 §, 12 § ja 18 §). Myös perusteluissa termejä käytetään sekaisin.

Termien käyttö eroaa hallituksen omassa ohjelmassaan sopimasta. Marinin hallitusohjelman mukaan "Ilmastolakiin otetaan mukaan myös maankäyttösektori sekä hiilinielujen vahvistamista koskeva tavoite."

Hallitusohjelman linjaus on perusteltu ja ymmärrettävä, koska se kiinnittää huomion tarpeeseen pitää aktiivisesti yllä metsien hyvää terveyttä ja kasvupotentiaalia, mitkä ovat pitkäikäisen nieluvaikutuksen edellytyksiä

Poistumien / nielujen kasvattaminen on tätä epämääräisempi termi, koska luonnollisille nieluille ovat tyypillisiä hyvinkin suuret kausittaiset vaihtelut sekä epävarmuus nielujen pysyvyydestä mm. ilmastonmuutoksen ja tuhoriskien vuoksi. Mikäli Suomi haluaa olla hiilinegatiivinen vielä 2050-2100 sekä toimia kiertotalouden mukaisesti, niin metsien pitäisi olla terveitä ja hyvässä kasvussa. Ainoastaan siten, aktiivisen metsätalouden toimilla, metsien nieluvaikutus pysyy voimassa ja voidaan samalla tuottaa ilmastomyönteisiä puupohjaisia tuotteita maailmalle sekä pitää kansantalous kunnossa.

Edelleen suurista kausivaihteluista johtuen tarkan vertailuvuoden asettaminen poistumille / nielulle olisi hyvin hankala. Myös hallituksen sitoutuminen tarkkaan nielutavoitteeseen on kyseenalaista, koska tosiasiallisesti hallituksella ei markkinataloudessa ole keinoja vaikuttaa minkään yksittäisen vuoden nielun määrään.

Poistumien kasvattamista koskevan tavoitteen ongelmallisuus tunnustetaan myös esityksen perusteluissa sivulla 18: "Poistumien kasvattamista koskeva tavoite saattaa olla vaikea saavuttaa myös siitä syystä, että on rajallisesti keinoja vaikuttaa metsänomistajien harjoittamaan metsien käyttöön ja hoitoon."

Poistumien/nielujen vahvistaminen toimisi tavoitteena kasvattamista paremmin. Vahvistamisessa huomio kiinnittyy hallituksen omissa käsissä oleviin toimiin, joilla voidaan mm. vahvistaa metsien kasvua. Hallitus linjasi tällaisesta tavoitteesta 3.2.2020: "Hallitus tavoittelee 3 MtCO₂ lisäsidontaa maankäyttösektorille suhteessa nykytoimiin."

4) Metsäteollisuus tukee hallituksen maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman metsänhoidon toimia, joilla edistetään metsien kasvukykyä ja terveydentilaa sekä vahvistetaan hiilinieluja. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmaa ei kuitenkaan tule sitoa tarkkaan ennakoituun poistumien kehitykseen, vaan seurata hallitusohjelman kirjausta hiilinielujen vahvistamista koskevaa tavoitteesta.

Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta säätävän 12 §:n mukaan ko. suunnitelmassa tulisi esittää:

"1) tavoite kasvihuonekaasujen päästöjen ja poistumien kehityksestä maankäyttösektorilla;

2) toimet, joilla kasvihuonekaasujen päästöjä vähennetään ja poistumia kasvatetaan maankäyttösektorilla;

3) arviot maankäyttösektorin kasvihuonekaasujen päästöjen ja poistumien kehityksestä ja toimien vaikutuksesta niihin;"

Tarkalleen ottaen lainkohdassa ei säädetä poistumia kasvattavan tavoitteen asettamisesta, ainoastaan poistumia kasvattavien toimien linjaamisesta. Tämä on perusteltua, koska maankäyttösektorin nielukehitystä on hyvin vaikea ennakoida ja hallituksen keinot siihen vaikuttaa ovat varsin rajalliset.

Suunnitelman olisi selvintä kattaa tahtotila poistumien / nielujen vahvistamisesta ilman tarkkaa poistuma- tai nielutavoitetta. Metsäteollisuus tukee hallituksen maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman metsänhoidon toimia, joilla edistetään metsien kasvukykyä ja terveydentilaa, metsitystä sekä siten vahvistetaan hiilinieluja.

5) Luonnos sisältää useita perustelemattomia väittämiä metsien käytöstä, eikä huomioi lainkaan metsätuotteiden ilmastohyötyjä.

Hallituksen esityksen sivulla 18 todetaan että "epävarmuutta nielujen suhteen luo lisäksi metsähakkuiden kehitys tulevina vuosina. Intensiivinen metsien hyödyntäminen hidastaa nielujen aikaansaamien poistumien kasvamista tai voi jopa estää niiden kasvamisen. Maankäyttösektorin päästöt eivät ole vähentyneet vuodesta 1990 ja viime vuosien hakkuiden kasvattaminen on pienentänyt metsämaan hiilinielua Suomessa. Poistumien kasvattamista koskeva tavoite saattaa olla vaikea saavuttaa myös siitä syystä, että on rajallisesti keinoja vaikuttaa metsänomistajien harjoittamaan metsien käyttöön ja hoitoon."

Tasapainoisen kokonaiskuvan saamiseksi tässä yhteydessä olisi syytä mainita, että metsävarojen kasvu, nielujen ylläpitäminen ja puunjalostuksen kehittäminen voidaan yhdistää, kuten viimeisen 50 vuoden aikana on tosiasiallisesti nähty. Puunjalostuksen rajoittaminen heikentäisi Suomen mahdollisuuksia viedä ilmastomyönteisiä tuotteita, pitää yllä korkeaa uusiutuvan energian osuutta, saavuttaa korkeaa työllisyysastetta ja saavuttaa kansantalouden tasapainoa.

Lakiluonnos sivuuttaa myös sen tosiseikan, että puusta valmistettujen tuotteiden kysyntä ja markkinat ovat globaalit. Mikäli metsäteollisuuden tuotteita ei valmistettaisi Suomessa, markkinoille tuotettaisiin vastaavia tuotteita muualla. Suomen metsäteollisuus käyttää kansainvälisesti vertaillen hyvin vähän fossiilisia polttoaineita polttoaineita ja tehtaat Suomessa voivat päästä kokonaan irti fossiilisista polttoaineista noin 15 vuodessa. Myös metsienhoito on Suomessa sertifioinnin piirissä ja siten huomattavan korkealla tasolla myös globaalisti vertaillen. Tuotannon siirtyminen heikompien ympäristönormien maihin olisi todennäköisesti ilmastomuutoksen torjunnan kannalta huono kehityssuunta, kuten myös kansantalouden kannalta.

Myös aktiivisen ja kestävä metsätalouden toimien vaikutus metsien uusiutumiseen ja terveyteen tulisi huomioida. Aktiivinen ja kestävä metsätalous on pitemmällä aikajänteellä edellytys metsien nieluvaikutuksen ja metsien terveyden ylläpitämiseksi. Samalla voidaan tuottaa ilmastomyönteisiä puupohjaisia tuotteita maailmalle sekä pitää kansantalous kunnossa.

Hallituksen esityksen sivulla 6 todetaan, että "IPCC:n raportissa Climate Change and Land korostui maankäyttösektorin keskeinen rooli päästöjen aiheuttajana ja hillitsemisessä. Metsät ja muu kasvillisuus sekä maaperä sitovat itseensä noin kolmanneksen ihmisen aiheuttamista hiilidioksidipäästöistä ja hillitsevät tätä kautta ilmastomuutosta. Maa- ja metsätalous sekä muu

maankäyttö aiheuttavat laskelmien mukaan reilun viidenneksen (23 prosenttia) kaikista ihmisen tuottamista kasvihuonekaasupäästöistä."

Tässä samassa yhteydessä olisi ollut luontevaa tuoda esille, että Suomen tilanne on päinvastainen, koska metsävaramme ovat kasvaneet joka vuosi viimeisen 50 vuoden ajan. Metsämme ovat siten vuosittain viilentäneet ilmastoa, vaikka samaan aikaan puuta on korjattu monenlaisten ilmastomyönteisten vientituotteiden valmistukseen, mikä on luonut runsaasti työpaikkoja ja mahdollistanut talouskasvun.

Hallituksen esityksen sivulla 20 todetaan, että "ilmastolain päästövähennystavoitteet saattavat lisätä tarvetta hyödyntää enenevässä määrin puupohjaisia tuotteita, kuten puupohjaisia biopolttoaineita, mikä voi kasvattaa metsien hakkuumääriä. Kasvavilla hakkuilla sekä hakkuiden jälkeisen metsäbiomassan tehokkaammalla keräämisellä olisi kielteisiä vaikutuksia metsäekosysteemeihin, metsien lajistoon ja monimuotoisuuteen."

Tässä yhteydessä ei huomioida lainkaan valtionhallinnon kanssa yhdessä koordinoitua metsäteollisuuden ilmastotiekarttaa eikä siinä laajasti kuvattuja puupohjaisten tuotteiden ilmastohyötyjä eikä mahdollisuutta vahvistaa nieluja puunkäytön lisäämisestä huolimatta.

Tämän sijaan ilmastolain näkemys on juuttunut vuosien takaiseen virheelliseen näkemykseen, jonka mukaan metsin käyttö määrittyy biopolttoaineiden ajamana. Suomen osalta tämä ei pidä paikkaansa. Puupohjaisiin biopolttoaineisiin ja muuhun energiantarpeeseen käytetään metsätalouden jalostukseen kelpaamattomia jätteitä ja tähteitä.

Metsäluonnon monimuotoisuutta voidaan parantaa puuvarojen edelleen karttuessa myös kasvavien hakkuiden oloissa mm. metsäsertifioinnin, Metso- ja Helmi-ohjelmien, maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman sekä yritysten vapaaehtoisilla toimien avulla.

Hallituksen esityksen sivulla 21 todetaan, että "toimenpiteiden kustannukset syntyvät ennen kaikkea lisäinvestoinneista. Investoinnit uudistavat talouden tuotantorakennetta, josta syntyy merkittävää tehostumista ja myös uusia mahdollisuuksia, kun talous sähköistyy, ja sähkön tuotanto muuttuu päästöttömäksi. Monet vaadittavista investoinneista vaativat tukea toteutuakseen nopeassa aikataulussa. Uudet teknologiat korvaavat fossiilisia polttoaineita myös tuotannossa, jolloin tuotannon energia- ja materiaalitehokkuus kasvaa."

Ilmastolain tulisi tunnistaa, että metsäteollisuuden investoinnit voivat johtaa fossiilivapaaseen tuotantoon, entistä ilmastomyönteisempään tuotepalettiin sekä edesauttaa metsävarojen hyvää kasvuvauhtia, mutta tämän edellytyksenä on pitkän aikajänteen varmuus puun saatavuudesta

kilpailukykyiseen hintaan. Metsäteollisuuden laitosinvestoinnit vaativat ennustettavaa toimintaympäristöä 30-40 vuodeksi. Ilmastolakiehdotuksen synkät näkemykset puunkäytöstä eivät lisää investointi-innokkuutta.

Hallituksen esityksen sivulla 6 todetaan, että "suhteutettuna asukasluvuun suomalaisilla on kuitenkin suurempi hiilijalanjälki kuin maailmalla keskimäärin. Lisäksi suomalaiset kuluttavat merkittävässä määrin ulkomailla valmistettuja tuotteita, mikä entisestään suurentaa suomalaisten hiilijalanjälkeä".

Tässä samassa yhteydessä olisi ollut luontevaa tuoda esille, että Suomesta viedään maailmanlaajuisille markkinoille teollisia tuotteita, joiden valmistuksesta aiheutuneet päästöt lasketaan Suomen päästöihin, vaikka tuotteet kulutetaan toisaalla. Lisäksi monilla suomalaisilla vientituotteilla on myönteinen ilmastokädenjälki, minkä vuoksi on hyvä asia, että maailmanmarkkinoille päätyviä tuotteita valmistetaan Suomessa

Hallituksen esityksen sivulla 9 todetaan, että "EU on ilmastolain säätämisen jälkeen sitoutunut hiilineutraaliuden tavoitteluun vuoteen 2050 mennessä. Näin ollen Suomen kansallisen ilmastolain pitkän aikavälin tavoite ei ole enää nykyisin linjassa EU:n pitkän aikavälin tavoitteen kanssa."

Tästä näkökulmasta EU:n Fit For 55 -paketin yhteydessä on varmistettava, että Suomi omistaa jatkossakin omat nielunsa, jotta Suomen hiilineutraalisuus 2035 -tavoite olisi mahdollinen.

Hallituksen esityksen 5 § mukaan "Valtion viranomaisen on edistettävä toiminnassaan mahdollisuuksien mukaan tämän lain mukaisten tavoitteiden ja suunnitelmien toteutumista. Lisäksi kunnallisen viranomaisen on edistettävä toiminnassaan mahdollisuuksien mukaan tämän lain mukaisten tavoitteiden toteutumista ottaen huomioon paikalliset olosuhteet."

Hallituksen esityksen sivulla 40 tästä todetaan, että "maakuntien liittojen osalta edistämisvelvoite voisi tarkoittaa esimerkiksi ilmastolain tavoitteiden edistämistä maakuntasuunnitelmaan perustuvan maakuntaohjelman valmistelussa ja täytäntöönpanossa. Kunnat puolestaan voisivat edistää ilmastopolitiikkaa esimerkiksi kuntastrategioidensa kautta. Kunnat vastaavat alueellaan muun muassa kaavoituksesta, liikennesuunnittelusta, energiayhtiöidensä omistajaohjauksesta, rakennustensa lämmitysvalinnoista ja energiatehokkuustoimenpiteistä sekä valtaosasta julkisia hankintoja."

Ilmastopolitiikassa on vältettävä osaoptimointia, johon kuntien omat toimet voivat joissain tapauksissa johtaa. Valtion tavoin myös monet Suomen kunnista ovat taloudellisissa ongelmissa ja joutuvat joka tapauksessa huomioimaan useita muitakin kestävyteen liittyviä seikkoja. Laissa asetettu kuntia koskeva epämääräinen "edistämisvelvoite" tulee aiheuttamaan epätietoisuutta ja -

selvyyttä. Ilmastonmuutoksen torjunta näkyy vahvasti kuntien tekemisessä samoin kuin työttömyyteen tai talouteen liittyvät seikat.

6) Päästövähennystavoitteen asettamisessa tulisi huomioida VTT:n tekemät laskelmat

Laissa esitetään tavoitteeksi, että "ihmisen toiminnasta aiheutuvat taakanjako- ja päästökauppasektorin yhteenlasketut kasvihuonekaasujen päästöt ilmakehään vähentyvät vuoteen 2030 mennessä vähintään 60 prosenttia ja vuoteen 2040 mennessä vähintään 80 prosenttia verrattuna vuoteen 1990".

Lainvalmistelijoilla on ollut käytössä VTT:n vaikutusarvio, jonka mukaan 60 % päästövähennystavoite vuodelle 2030 edellyttää toimia, joilla on erittäin korkea marginaalikustannus. VTT:n arvioin mukaan toimien marginaalihinta tulee kohotaan 140 EUR(2015) / t(CO₂-ekv.). Nykyisen marginaalihinnan VTT arvioi jäävän alle 20 EUR(2015) / t(CO₂-ekv.).

Sen sijaan 55 % tavoitteella marginaalihinta vuonna 2030 jäisi noin puoleen 60 % tavoitteen merkitsemästä hinnasta. Päästövähennystoimien liian korkea marginaalihinta merkitsee hitaampaa talouskasvua.

Ilmastonmuutoksen torjunnassa tulisi tavoitella fossiilisten polttoaineiden ja talouskasvun irtikytkentää, ei talouskasvun hidastamista. Suomella on jo nyt vakavia taloushaasteita, eikä näköpiirissä ole kausittaisen vaihtelun yli menevää rakenteisiin ulottuvaa talouden perustan korjausliikettä. Tätä taustaa vasten ilmastonmuutoksen torjuminen talouskasvua hidastamalla syventää julkisen talouden ahdinkoa.

Tavoite tulisi olla julkisen talouden rahoittavan yksityisen sektorin, etenkin suurta maailmanlaajuista ilmastokädenjälkeä tuottavan vientisektorin, menestyminen ja siten julkisen talouden ja työllisyyden saattaminen kestäväälle uralle.

Metsäteollisuus ry

Timo Jaatinen
toimitusjohtaja

Lisätietoja:

Jyrki Peisa

Johtaja

Logistiikka, ympäristö, energia

+358 50 364 0836

jyrki.peisa (a) forestindustries.fi

Liitteet: Metsäteollisuuden ilmastotiekartta

Hiilineutraaliustavoite ja päästövähennystavoitteet (2 §)

2) Epävakaisiin metsänieluihin ei pidä varastoida muiden maiden tai muiden sektorien fossiilipäästöjä, koska fossiiliset päästöt ovat ilmastonmuutoksen juurisyy

Nielujen osalta on tärkeää, että ilmastolain perusteluissa pidetään esillä myös puusta valmistettujen tuotteiden ilmastohyötyjä (substituutio ja hiilidioksidin varastointi) sekä muistutetaan, että talousmetsien käyttäminen fossiilisten hiilidioksidipäästöjen varastona ei ole kestävä ratkaisu. Metsänielut ovat luonteeltaan epävakaita, koska ne ovat alttiita tuhoille (tuli, tuuli, hyönteiset, taudit, äärevät säät). Ilmastomyönteisten puupohjaisten tuotteiden valmistus puolestaan edellyttää sujuvaa puun saatavuutta. Toimivia puumarkkinoita ei pidä rapauttaa lyhytnäköisellä politiikkaohjauksella kuten esimerkiksi metsänomistajia passivoivilla hiilisertifikaateilla

3) HE-luonnoksessa käytetään poistumien eli nielujen osalta vuorotellen termiä vahvistaa ja kasvattaa. Hallitusohjelman tavoin tulisi käyttää johdonmukaisesti termiä vahvistaminen.

Pykälissä puhutaan sekä poistumien kasvattamista (2 §, 9 §, 12 §) että nielujen vahvistamisesta (2 §, 6 §, 7 §, 8 §, 9 §, 12 § ja 18 §). Myös perusteluissa termejä käytetään sekaisin.

Termien käyttö eroaa hallituksen omassa ohjelmassaan sopimasta. Marinin hallitusohjelman mukaan "Ilmastolakiin otetaan mukaan myös maankäyttösektori sekä hiilinielujen vahvistamista koskeva tavoite."

Hallitusohjelman linjaus on perusteltu ja ymmärrettävä, koska se kiinnittää huomion tarpeeseen pitää aktiivisesti yllä metsien hyvää terveyttä ja kasvupotentiaalia, mitkä ovat pitkäikäisen nieluvaikutuksen edellytyksiä

Poistumien / nielujen kasvattaminen on tätä epämääräisempi termi, koska luonnollisille nieluille ovat tyypillisiä hyvinkin suuret kausittaiset vaihtelut sekä epävarmuus nielujen pysyvyydestä mm. ilmastonmuutoksen ja tuhoriskien vuoksi. Mikäli Suomi haluaa olla hiilinegatiivinen vielä 2050-2100 sekä toimia kiertotalouden mukaisesti, niin metsien pitäisi olla terveitä ja hyvässä kasvussa. Ainoastaan siten, aktiivisen metsätalouden toimilla, metsien nieluvaikutus pysyy voimassa ja voidaan samalla tuottaa ilmastomyönteisiä puupohjaisia tuotteita maailmalle sekä pitää kansantalous kunnossa.

Edelleen suurista kausivaihteluista johtuen tarkan vertailuvuoden asettaminen poistumille / nielulle olisi hyvin hankala. Myös hallituksen sitoutuminen tarkkaan nielutavoitteeseen on kyseenalaista, koska tosiasiallisesti hallituksella ei markkinataloudessa ole keinoja vaikuttaa minkään yksittäisen vuoden nielun määrään.

Poistumien kasvattamista koskevan tavoitteen ongelmallisuus tunnistetaan myös esityksen perusteluissa sivulla 18: "Poistumien kasvattamista koskeva tavoite saattaa olla vaikea saavuttaa myös siitä syystä, että on rajallisesti keinoja vaikuttaa metsänomistajien harjoittamaan metsien käyttöön ja hoitoon."

Poistumien/nielujen vahvistaminen toimisi tavoitteena kasvattamista paremmin. Vahvistamisessa huomio kiinnittyy hallituksen omassa käsissä oleviin toimiin, joilla voidaan mm. vahvistaa metsien kasvua. Hallitus linjasi tällaisesta tavoitteesta 3.2.2020: "Hallitus tavoittelee 3 MtCO₂ lisäsidontaa maankäyttösektorille suhteessa nykytoimiin."

6) Päästövähennystavoitteen asettamisessa tulisi huomioida VTT:n tekemät laskelmat

Laissa esitetään tavoitteeksi, että "ihmisen toiminnasta aiheutuvat taakanjako- ja päästökauppasektorin yhteenlasketut kasvihuonekaasujen päästöt ilmakehään vähentyvät vuoteen 2030 mennessä vähintään 60 prosenttia ja vuoteen 2040 mennessä vähintään 80 prosenttia verrattuna vuoteen 1990".

Lainvalmistelijoilla on ollut käytössä VTT:n vaikutusarvio, jonka mukaan 60 % päästövähennystavoite vuodelle 2030 edellyttää toimia, joilla on erittäin korkea marginaalikustannus. VTT:n arvioin mukaan toimien marginaalihinta tulee kohotaan 140 EUR(2015) / t(CO₂-ekv.). Nykyisen marginaalihinnan VTT arvioi jäävän alle 20 EUR(2015) / t(CO₂-ekv.).

Sen sijaan 55 % tavoitteella marginaalihinta vuonna 2030 jäisi noin puoleen 60 % tavoitteen merkitsemästä hinnasta. Päästövähennystoimien liian korkea marginaalihinta merkitsee hitaampaa talouskasvua.

Ilmastonmuutoksen torjunnassa tulisi tavoitella fossiilisten polttoaineiden ja talouskasvun irtikytkentää, ei talouskasvun hidastamista. Suomella on jo nyt vakavia taloushaasteita, eikä näköpiirissä ole kausittaisen vaihtelun yli menevää rakenteisiin ulottuvaa talouden perustan korjausliikettä. Tätä taustaa vasten ilmastonmuutoksen torjuminen talouskasvua hidastamalla syventää julkisen talouden ahdinkoa.

Tavoite tulisi olla julkisen talouden rahoittavan yksityisen sektorin, etenkin suurta maailmanlaajuista ilmastokädenjälkeä tuottavan vientisektorin, menestyminen ja siten julkisen talouden ja työllisyyden saattaminen kestäväälle uralle.

Valtion viranomaisen ja kunnallisen viranomaisen edistämismääräys (5 §)

Hallituksen esityksen 5 § mukaan "Valtion viranomaisen on edistettävä toiminnassaan mahdollisuuksien mukaan tämän lain mukaisten tavoitteiden ja suunnitelmien toteutumista. Lisäksi kunnallisen viranomaisen on edistettävä toiminnassaan mahdollisuuksien mukaan tämän lain mukaisten tavoitteiden toteutumista ottaen huomioon paikalliset olosuhteet."

Hallituksen esityksen sivulla 40 tästä todetaan, että "maakuntien liittojen osalta edistämismääräykset voisi tarkoittaa esimerkiksi ilmastolain tavoitteiden edistämistä maakuntasuunnitelmaan perustuvan maakuntaohjelman valmistelussa ja täytäntöönpanossa. Kunnat puolestaan voisivat edistää ilmastopolitiikkaa esimerkiksi kuntastrategioidensa kautta. Kunnat vastaavat alueellaan muun muassa kaavoituksesta, liikennesuunnittelusta, energiayhtiöidensä omistajaohjauksesta, rakennustensa lämmitysvalinnoista ja energiatehokkuustoimenpiteistä sekä valtaosasta julkisia hankintoja."

Ilmastopolitiikassa on vältettävä osaoptimointia, johon kuntien omat toimet voivat joissain tapauksissa johtaa. Valtion tavoin myös monet Suomen kunnista ovat taloudellisissa ongelmissa ja joutuvat joka tapauksessa huomioimaan useita muitakin kestävyteen liittyviä seikkoja. Laissa asetettu kuntia koskeva epämääräinen "edistämismääräyksen" tulee aiheuttamaan epävarmuutta ja -selvyyttä. Ilmastomuutoksen torjunta näkyy vahvasti kuntien tekemisessä samoin kuin työttömyyteen tai talouteen liittyvät seikat.

Suunnittelujärjestelmä, erityisesti uusi maankäyttösektorin suunnitelma (7–13 §)

3) HE-luonnoksessa käytetään poistumien eli nielujen osalta vuorotellen termiä vahvistaa ja kasvattaa. Hallitusohjelman tavoin tulisi käyttää johdonmukaisesti termiä vahvistaminen.

Pykälissä puhutaan sekä poistumien kasvattamisesta (2 §, 9 §, 12 §) että nielujen vahvistamisesta (2 §, 6 §, 7 §, 8 §, 9 §, 12 § ja 18 §). Myös perusteluissa termejä käytetään sekaisin.

Termien käyttö eroaa hallituksen omassa ohjelmassaan sopimasta. Marinin hallitusohjelman mukaan "Ilmastolakiin otetaan mukaan myös maankäyttösektori sekä hiilinielujen vahvistamista koskeva tavoite."

Hallitusohjelman linjaus on perusteltu ja ymmärrettävä, koska se kiinnittää huomion tarpeeseen pitää aktiivisesti yllä metsien hyvää terveyttä ja kasvupotentiaalia, mitkä ovat pitkäikäisen nieluvaikutuksen edellytyksiä

Poistumien / nielujen kasvattaminen on tätä epämääräisempi termi, koska luonnollisille nieluille ovat tyypillisiä hyvinkin suuret kausittaiset vaihtelut sekä epävarmuus nielujen pysyvyydestä mm. ilmastonmuutoksen ja tuhoriskien vuoksi. Mikäli Suomi haluaa olla hiilinegatiivinen vielä 2050-2100 sekä toimia kiertotalouden mukaisesti, niin metsien pitäisi olla terveitä ja hyvässä kasvussa. Ainoastaan siten, aktiivisen metsätalouden toimilla, metsien nieluvaikutus pysyy voimassa ja voidaan samalla tuottaa ilmastomyönteisiä puupohjaisia tuotteita maailmalle sekä pitää kansantalous kunnossa.

Edelleen suurista kausivaihteluista johtuen tarkan vertailuvuoden asettaminen poistumille / nielulle olisi hyvin hankala. Myös hallituksen sitoutuminen tarkkaan nielutavoitteeseen on kyseenalaista, koska tosiasiallisesti hallituksella ei markkinataloudessa ole keinoja vaikuttaa minkään yksittäisen vuoden nielun määrään.

Poistumien kasvattamista koskevan tavoitteen ongelmallisuus tunnustetaan myös esityksen perusteluissa sivulla 18: "Poistumien kasvattamista koskeva tavoite saattaa olla vaikea saavuttaa myös siitä syystä, että on rajallisesti keinoja vaikuttaa metsänomistajien harjoittamaan metsien käyttöön ja hoitoon."

Poistumien/nielujen vahvistaminen toimisi tavoitteena kasvattamista paremmin. Vahvistamisessa huomio kiinnittyy hallituksen omissa käsissä oleviin toimiin, joilla voidaan mm. vahvistaa metsien kasvua. Hallitus linjasi tällaisesta tavoitteesta 3.2.2020: "Hallitus tavoittelee 3 MtCO₂ lisäsidontaa maankäyttösektorille suhteessa nykytoimiin."

4) Metsäteollisuus tukee hallituksen maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman metsänhoidon toimia, joilla edistetään metsien kasvukykyä ja terveydentilaa sekä vahvistetaan hiilinieluja. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmaa ei kuitenkaan tule sitoa tarkkaan ennakoituun poistumien kehitykseen, vaan seurata hallitusohjelman kirjausta hiilinielujen vahvistamista koskevaa tavoitteesta.

Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta säätävän 12 §:n mukaan ko. suunnitelmassa tulisi esittää:

"1) tavoite kasvihuonekaasujen päästöjen ja poistumien kehityksestä maankäyttösektorilla;

2) toimet, joilla kasvihuonekaasujen päästöjä vähennetään ja poistumia kasvatetaan maankäyttösektorilla;

3) arviot maankäyttösektorin kasvihuonekaasujen päästöjen ja poistumien kehityksestä ja toimien vaikutuksesta niihin;"

Tarkalleen ottaen lainkohdassa ei säädetä poistumia kasvattavan tavoitteen asettamisesta, ainoastaan poistumia kasvattavien toimien linjaamisesta. Tämä on perusteltua, koska maankäyttösektorin nielukehitystä on hyvin vaikea ennakoida ja hallituksen keinot siihen vaikuttaa ovat varsin rajalliset.

Suunnitelman olisi selvintä kattaa tahtotila poistumien / nielujen vahvistamisesta ilman tarkkaa poistuma- tai nielutavoitetta. Metsäteollisuus tukee hallituksen maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman metsänhoidon toimia, joilla edistetään metsien kasvukykyä ja terveydentilaa, metsitystä sekä siten vahvistetaan hiilinieluja.

5) Luonnos sisältää useita perustelemattomia väittämiä metsien käytöstä, eikä huomioi lainkaan metsätuotteiden ilmastohyötyjä.

Hallituksen esityksen sivulla 18 todetaan että "epävarmuutta nielujen suhteen luo lisäksi metsähakkuiden kehitys tulevina vuosina. Intensiivinen metsien hyödyntäminen hidastaa nielujen aikaansaamien poistumien kasvamista tai voi jopa estää niiden kasvamisen. Maankäyttösektorin päästöt eivät ole vähentyneet vuodesta 1990 ja viime vuosien hakkuiden kasvattaminen on pienentänyt metsämaan hiilinielua Suomessa. Poistumien kasvattamista koskeva tavoite saattaa olla vaikea saavuttaa myös siitä syystä, että on rajallisesti keinoja vaikuttaa metsänomistajien harjoittamaan metsien käyttöön ja hoitoon."

Tasapainoisen kokonaiskuvan saamiseksi tässä yhteydessä olisi syytä mainita, että metsävarojen kasvu, nielujen ylläpitäminen ja puunjalostuksen kehittäminen voidaan yhdistää, kuten viimeisen 50 vuoden aikana on tosiasiallisesti nähty. Puunjalostuksen rajoittaminen heikentäisi Suomen mahdollisuuksia viedä ilmastomyönteisiä tuotteita, pitää yllä korkeaa uusiutuvan energian osuutta, saavuttaa korkeaa työllisyysastetta ja saavuttaa kansantalouden tasapainoa.

Lakiluonnos sivuuttaa myös sen tosiseikan, että puusta valmistettujen tuotteiden kysyntä ja markkinat ovat globaalit. Mikäli metsäteollisuuden tuotteita ei valmistettaisi Suomessa, markkinoille tuotettaisiin vastaavia tuotteita muualla. Suomen metsäteollisuus käyttää kansainvälisesti vertaillen hyvin vähän fossiilisia polttoaineita ja tehtaat Suomessa voivat päästä kokonaan irti fossiilisista polttoaineista noin 15 vuodessa. Myös metsienhoito on Suomessa sertifioinnin piirissä ja siten huomattavan korkealla tasolla myös globaalisti vertaillen. Tuotannon siirtyminen heikompien ympäristönormien maihin olisi todennäköisesti ilmastonmuutoksen torjunnan kannalta huono kehityssuunta, kuten myös kansantalouden kannalta.

Myös aktiivisen ja kestävä metsätalouden toimien vaikutus metsien uusiutumiseen ja terveyteen tulisi huomioida. Aktiivinen ja kestävä metsätalous on pitemmällä aikajänteellä edellytys metsien nieluvaikutuksen ja metsien terveyden ylläpitämiseksi. Samalla voidaan tuottaa ilmastomyönteisiä puupohjaisia tuotteita maailmalle sekä pitää kansantalous kunnossa.

Hallituksen esityksen sivulla 6 todetaan, että "IPCC:n raportissa Climate Change and Land korostui maankäyttösektorin keskeinen rooli päästöjen aiheuttajana ja hillitsemisessä. Metsät ja muu kasvillisuus sekä maaperä sitovat itseensä noin kolmanneksen ihmisen aiheuttamista hiilidioksidipäästöistä ja hillitsevät tätä kautta ilmastonmuutosta. Maa- ja metsätalous sekä muu maankäyttö aiheuttavat laskelmien mukaan reilun viidenneksen (23 prosenttia) kaikista ihmisen tuottamista kasvihuonekaasupäästöistä."

Tässä samassa yhteydessä olisi ollut luontevaa tuoda esille, että Suomen tilanne on päinvastainen, koska metsävaramme ovat kasvaneet joka vuosi viimeisen 50 vuoden ajan. Metsämme ovat siten vuosittain viilentäneet ilmastoa, vaikka samaan aikaan puuta on korjattu monenlaisten ilmastomyönteisten vientituotteiden valmistukseen, mikä on luonut runsaasti työpaikkoja ja mahdollistanut talouskasvun.

Hallituksen esityksen sivulla 20 todetaan, että "ilmastolain päästövähennystavoitteet saattavat lisätä tarvetta hyödyntää enenevässä määrin puupohjaisia tuotteita, kuten puupohjaisia biopolttoaineita, mikä voi kasvattaa metsien hakkuumääriä. Kasvavilla hakkuilla sekä hakkuiden jälkeisen metsäbiomassan tehokkaammalla keräämisellä olisi kielteisiä vaikutuksia metsäekosysteemeihin, metsien lajistoon ja monimuotoisuuteen."

Tässä yhteydessä ei huomioida lainkaan valtionhallinnon kanssa yhdessä koordinoitua metsäteollisuuden ilmastotiekarttaa eikä siinä laajasti kuvattuja puupohjaisten tuotteiden ilmastohyötyjä eikä mahdollisuutta vahvistaa nieluja puunkäytön lisäämisestä huolimatta.

Tämän sijaan ilmastolain näkemys on juuttunut vuosien takaiseen virheelliseen näkemykseen, jonka mukaan metsin käyttö määrittyy biopolttoaineiden ajamana. Suomen osalta tämä ei pidä paikkaansa. Puupohjaisiin biopolttoaineisiin ja muuhun energiantarpeeseen käytetään metsätalouden jalostukseen kelpaamattomia jätteitä ja tähteitä.

Metsäluonnon monimuotoisuutta voidaan parantaa puuvarojen edelleen karttuessa myös kasvavien hakkuiden oloissa mm. metsäsertifioinnin, Metso- ja Helmi-ohjelmien, maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman sekä yritysten vapaaehtoisilla toimien avulla.

Hallituksen esityksen sivulla 21 todetaan, että "toimenpiteiden kustannukset syntyvät ennen kaikkea lisäinvestoinneista. Investoinnit uudistavat talouden tuotantorakennetta, josta syntyy merkittävää tehostumista ja myös uusia mahdollisuuksia, kun talous sähköistyy, ja sähkön tuotanto muuttuu päästöttömäksi. Monet vaadittavista investoinneista vaatisivat tukea toteutuakseen nopeassa aikataulussa. Uudet teknologiat korvaavat fossiilisia polttoaineita myös tuotannossa, jolloin tuotannon energia- ja materiaalitehokkuus kasvaa."

Ilmastolain tulisi tunnistaa, että metsäteollisuuden investoinnit voivat johtaa fossiilivapaaseen tuotantoon, entistä ilmastomyönteisempään tuotepalettiin sekä edesauttaa metsävarojen hyvää kasvuvauhtia, mutta tämän edellytyksenä on pitkän aikajänteen varmuus puun saatavuudesta kilpailukykyiseen hintaan. Metsäteollisuuden laitosinvestoinnit vaativat ennustettavaa toimintaympäristöä 30-40 vuodeksi. Ilmastolakiehdotuksen synkät näkemykset puunkäytöstä eivät lisää investointi-innokkuutta.

Hallituksen esityksen sivulla 6 todetaan, että "suhteutettuna asukaslukuun suomalaisilla on kuitenkin suurempi hiilijalanjälki kuin maailmalla keskimäärin. Lisäksi suomalaiset kuluttavat merkittävässä määrin ulkomailla valmistettuja tuotteita, mikä entisestään suurentaa suomalaisten hiilijalanjälkeä".

Tässä samassa yhteydessä olisi ollut luontevaa tuoda esille, että Suomesta viedään maailmanlaajuisille markkinoille teollisia tuotteita, joiden valmistuksesta aiheutuneet päästöt lasketaan Suomen päästöihin, vaikka tuotteet kulutetaan toisaalla. Lisäksi monilla suomalaisilla vientituotteilla on myönteinen ilmastokädenjälki, minkä vuoksi on hyvä asia, että maailmanmarkkinoille päätyviä tuotteita valmistetaan Suomessa

Hallituksen esityksen sivulla 9 todetaan, että "EU on ilmastolain säätämisen jälkeen sitoutunut hiilineutraaliuden tavoitteluun vuoteen 2050 mennessä. Näin ollen Suomen kansallisen ilmastolain pitkän aikavälin tavoite ei ole enää nykyisin linjassa EU:n pitkän aikavälin tavoitteen kanssa."

Tästä näkökulmasta EU:n Fit For 55 -paketin yhteydessä on varmistettava, että Suomi omistaa jatkossakin omat nielunsa, jotta Suomen hiilineutraalisuus 2035 -tavoite olisi mahdollinen.

Ilmastopolitiikan seuranta ja ilmastovuosikertomus (15–18 §)

-

Saamelaiskulttuurin edistäminen, saamelainen ilmastoneuvosto (mm. 14 §, 21 §)

-

Suomen ilmastopaneeli (20 §)

-

Muutoksenhaku (22 §)

-

Esityksen vaikutukset

Pyydettyinä lausuntona luonnokseen kansalliseksi ilmastolaiksi Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Pääkohdat:

1) Metsäteollisuus tarjoaa usealla eri tavalla Suomen hiilineutraalisuus- ja taloustavoitteiden tarvitsemia ratkaisuja, mikäli investointiympäristö on kunnossa.

2) Epävakaisiin metsänieluihin ei pidä varastoida muiden maiden tai muiden sektorien fossiilipäästöjä, koska fossiiliset päästöt ovat ilmastonmuutoksen juurisyy

3) HE-luonnoksessa käytetään poistumien eli nielujen osalta vuorotellen termiä vahvistaa ja kasvattaa. Hallitusohjelman tavoin tulisi käyttää johdonmukaisesti termiä vahvistaminen.

4) Metsäteollisuus tukee hallituksen maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman metsänhoidon toimia, joilla edistetään metsien kasvukykyä ja terveydentilaa sekä vahvistetaan hiilinieluja. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmaa ei kuitenkaan tule sitoa tarkkaan ennakoituun poistumien kehitykseen, vaan seurata hallitusohjelman kirjausta hiilinielujen vahvistamista koskevaa tavoitteesta.

5) Luonnos sisältää useita perustelemattomia väittämiä metsien käytöstä, eikä huomioi lainkaan metsätuotteiden ilmastohyötyjä eikä valtionhallinnon kanssa yhdessä koordinoitua metsäteollisuuden ilmastotiekarttaa.

6) Päästövähennystavoitteen asettamisessa tulisi huomioida VTT:n tekemät laskelmat

1) Metsäteollisuus tarjoaa usealla eri tavalla Suomen hiilineutraalisuus- ja taloustavoitteiden tarvitsemia ratkaisuja, mikäli investointiympäristö on kunnossa.

Metsäteollisuus on muun muassa terveistä ja kestävästi hoidetuista metsistä riippuvainen ja siten ilmastonmuutokselle altis toimiala. Ala tarjoaa usealla eri tavalla Suomen hiilineutraalisuustavoitteen ja taloustavoitteiden tarvitsemia ratkaisuja, mikäli investointiympäristö on kunnossa.

Metsäteollisuuden tehtaiden päästöt ovat jo nyt pienet (n. 3 miljoonaa tonnia hiilidioksidia vuodessa) ja tehtaot Suomessa voivat päästä kokonaan irti fossiilisista polttoaineista noin 15 vuodessa.

Metsäteollisuuden uusiutuvaan raaka-aineeseen perustuvat tuotteet vähentävät globaalisti hiilidioksidipäästöjä yli 16 miljoonaa tonnia vuodessa substituution kautta eli korvaamalla tuotteita, joiden valmistus aiheuttaa suuremmat fossiiliset päästöt. Tämän lisäksi puupohjaiset tuotteet varastoivat hiilidioksidia.

Suomen metsävaroihin on varastoitunut hiilidioksidia noin 3200 miljoonaa tonnia. Metsävarat ovat kasvaneet joka vuonna noin 50 vuoden ajan. Tämä voi edelleen jatkua, vaikka puunkäyttö lisääntyisi. Hyvä kasvu edellyttää aktiivista metsätaloutta, joka pitää metsät myös terveinä.

Linkki: Metsäteollisuuden ilmastotiekartta

2) Epävakaisiin metsänieluihin ei pidä varastoida muiden maiden tai muiden sektorien fossiilipäästöjä, koska fossiiliset päästöt ovat ilmastonmuutoksen juurisyy

Nielujen osalta on tärkeää, että ilmastolain perusteluissa pidetään esillä myös puusta valmistettujen tuotteiden ilmastohyötyjä (substituutio ja hiilidioksidin varastointi) sekä muistutetaan, että talousmetsien käyttäminen fossiilisten hiilidioksidipäästöjen varastona ei ole kestävä ratkaisu. Metsänielut ovat luonteeltaan epävakaita, koska ne ovat alttiita tuhoille (tuli, tuuli, hyönteiset, taudit, äärevät säät). Ilmastomyönteisten puupohjaisten tuotteiden valmistus puolestaan edellyttää sujuvaa puun saatavuutta. Toimivia puumarkkinoita ei pidä rapauttaa lyhytnäköisellä politiikkaohjauksella kuten esimerkiksi metsänomistajia passivoivilla hiilisertifikaateilla.

3) HE-luonnoksessa käytetään poistumien eli nielujen osalta vuorotellen termiä vahvistaa ja kasvattaa. Hallitusohjelman tavoin tulisi käyttää johdonmukaisesti termiä vahvistaminen.

Pykälissä puhutaan sekä poistumien kasvattamista (2 §, 9 §, 12 §) että nielujen vahvistamisesta (2 §, 6 §, 7 §, 8 §, 9 §, 12 § ja 18 §). Myös perusteluissa termejä käytetään sekaisin.

Termien käyttö eroaa hallituksen omassa ohjelmassaan sopimasta. Marinin hallitusohjelman mukaan "Ilmastolakiin otetaan mukaan myös maankäyttösektori sekä hiilinielujen vahvistamista koskeva tavoite."

Hallitusohjelman linjaus on perusteltu ja ymmärrettävä, koska se kiinnittää huomion tarpeeseen pitää aktiivisesti yllä metsien hyvää terveyttä ja kasvupotentiaalia, mitkä ovat pitkäikäisen nieluvaikutuksen edellytyksiä

Poistumien / nielujen kasvattaminen on tätä epämääräisempi termi, koska luonnollisille nieluille ovat tyypillisiä hyvinkin suuret kausittaiset vaihtelut sekä epävarmuus nielujen pysyvyydestä mm. ilmastonmuutoksen ja tuhoriskien vuoksi. Mikäli Suomi haluaa olla hiilinegatiivinen vielä 2050-2100 sekä toimia kiertotalouden mukaisesti, niin metsien pitäisi olla terveitä ja hyvässä kasvussa. Ainoastaan siten, aktiivisen metsätalouden toimilla, metsien nieluvaikutus pysyy voimassa ja voidaan samalla tuottaa ilmastomyönteisiä puupohjaisia tuotteita maailmalle sekä pitää kansantalous kunnossa.

Edelleen suurista kausivaihteluista johtuen tarkan vertailuvuoden asettaminen poistumille / nielulle olisi hyvin hankala. Myös hallituksen sitoutuminen tarkkaan nielutavoitteeseen on kyseenalaista, koska tosiasiallisesti hallituksella ei markkinataloudessa ole keinoja vaikuttaa minkään yksittäisen vuoden nielun määrään.

Poistumien kasvattamista koskevan tavoitteen ongelmallisuus tunnistetaan myös esityksen perusteluissa sivulla 18: "Poistumien kasvattamista koskeva tavoite saattaa olla vaikea saavuttaa myös siitä syystä, että on rajallisesti keinoja vaikuttaa metsänomistajien harjoittamaan metsien käyttöön ja hoitoon."

Poistumien/nielujen vahvistaminen toimisi tavoitteena kasvattamista paremmin. Vahvistamisessa huomio kiinnittyy hallituksen omassa käsissä oleviin toimiin, joilla voidaan mm. vahvistaa metsien kasvua. Hallitus linjasi tällaisesta tavoitteesta 3.2.2020: "Hallitus tavoittelee 3 MtCO₂ lisäsidontaa maankäyttösektorille suhteessa nykytoimiin."

4) Metsäteollisuus tukee hallituksen maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman metsänhoidon toimia, joilla edistetään metsien kasvukykyä ja terveydentilaa sekä vahvistetaan hiilinieluja. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmaa ei kuitenkaan tule sitoa tarkkaan ennakoituun poistumien kehitykseen, vaan seurata hallitusohjelman kirjausta hiilinielujen vahvistamista koskevaa tavoitteesta.

Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta säätävän 12 §:n mukaan ko. suunnitelmassa tulisi esittää:

"1) tavoite kasvihuonekaasujen päästöjen ja poistumien kehityksestä maankäyttösektorilla;

2) toimet, joilla kasvihuonekaasujen päästöjä vähennetään ja poistumia kasvatetaan maankäyttösektorilla;

3) arviot maankäyttösektorin kasvihuonekaasujen päästöjen ja poistumien kehityksestä ja toimien vaikutuksesta niihin;"

Tarkalleen ottaen lainkohdassa ei säädetä poistumia kasvattavan tavoitteen asettamisesta, ainoastaan poistumia kasvattavien toimien linjaamisesta. Tämä on perusteltua, koska maankäyttösektorin nielukehitystä on hyvin vaikea ennakoida ja hallituksen keinot siihen vaikuttaa ovat varsin rajalliset.

Suunnitelman olisi selvintä kattaa tahtotila poistumien / nielujen vahvistamisesta ilman tarkkaa poistuma- tai nielutavoitetta. Metsäteollisuus tukee hallituksen maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman metsänhoidon toimia, joilla edistetään metsien kasvukykyä ja terveydentilaa, metsitystä sekä siten vahvistetaan hiilinieluja.

5) Luonnos sisältää useita perustelemattomia väittämiä metsien käytöstä, eikä huomioi lainkaan metsätuotteiden ilmastohyötyjä.

Hallituksen esityksen sivulla 18 todetaan että "epävarmuutta nielujen suhteen luo lisäksi metsähakkuiden kehitys tulevana vuosina. Intensiivinen metsien hyödyntäminen hidastaa nielujen aikaansaamien poistumien kasvamista tai voi jopa estää niiden kasvamisen. Maankäyttösektorin päästöt eivät ole vähentyneet vuodesta 1990 ja viime vuosien hakkuiden kasvattaminen on pienentänyt metsämaan hiilinielua Suomessa. Poistumien kasvattamista koskeva tavoite saattaa olla

vaikea saavuttaa myös siitä syystä, että on rajallisesti keinoja vaikuttaa metsänomistajien harjoittamaan metsien käyttöön ja hoitoon."

Tasapainoisen kokonaiskuvan saamiseksi tässä yhteydessä olisi syytä mainita, että metsävarojen kasvu, nielujen ylläpitäminen ja puunjalostuksen kehittäminen voidaan yhdistää, kuten viimeisen 50 vuoden aikana on tosiasiallisesti nähty. Puunjalostuksen rajoittaminen heikentäisi Suomen mahdollisuuksia viedä ilmastomyönteisiä tuotteita, pitää yllä korkeaa uusiutuvan energian osuutta, saavuttaa korkeaa työllisyysastetta ja saavuttaa kansantalouden tasapainoa.

Lakiluonnos sivuuttaa myös sen tosiseikan, että puusta valmistettujen tuotteiden kysyntä ja markkinat ovat globaalit. Mikäli metsäteollisuuden tuotteita ei valmistettaisi Suomessa, markkinoille tuotettaisiin vastaavia tuotteita muualla. Suomen metsäteollisuus käyttää kansainvälisesti vertaillen hyvin vähän fossiilisia polttoaineita polttoaineita ja tehtaat Suomessa voivat päästä kokonaan irti fossiilisista polttoaineista noin 15 vuodessa. Myös metsienhoito on Suomessa sertifioinnin piirissä ja siten huomattavan korkealla tasolla myös globaalisti vertaillen. Tuotannon siirtyminen heikompien ympäristönormien maihin olisi todennäköisesti ilmastomuutoksen torjunnan kannalta huono kehityssuunta, kuten myös kansantalouden kannalta.

Myös aktiivisen ja kestävä metsätalouden toimien vaikutus metsien uusiutumiseen ja terveyteen tulisi huomioida. Aktiivinen ja kestävä metsätalous on pitemmällä aikajänteellä edellytys metsien nieluvaikutuksen ja metsien terveyden ylläpitämiseksi. Samalla voidaan tuottaa ilmastomyönteisiä puupohjaisia tuotteita maailmalle sekä pitää kansantalous kunnossa.

Hallituksen esityksen sivulla 6 todetaan, että "IPCC:n raportissa Climate Change and Land korostui maankäyttösektorin keskeinen rooli päästöjen aiheuttajana ja hillitsemisessä. Metsät ja muu kasvillisuus sekä maaperä sitovat itseensä noin kolmanneksen ihmisen aiheuttamista hiilidioksidipäästöistä ja hillitsevät tätä kautta ilmastomuutosta. Maa- ja metsätalous sekä muu maankäyttö aiheuttavat laskelmien mukaan reilun viidenneksen (23 prosenttia) kaikista ihmisen tuottamista kasvihuonekaasupäästöistä."

Tässä samassa yhteydessä olisi ollut luontevaa tuoda esille, että Suomen tilanne on päinvastainen, koska metsävaramme ovat kasvaneet joka vuosi viimeisen 50 vuoden ajan. Metsämme ovat siten vuosittain viilentäneet ilmastoa, vaikka samaan aikaan puuta on korjattu monenlaisten ilmastomyönteisten vientituotteiden valmistukseen, mikä on luonut runsaasti työpaikkoja ja mahdollistanut talouskasvun.

Hallituksen esityksen sivulla 20 todetaan, että "ilmastolain päästövähennystavoitteet saattavat lisätä tarvetta hyödyntää enenevässä määrin puupohjaisia tuotteita, kuten puupohjaisia biopolttoaineita, mikä voi kasvattaa metsien hakkuumääriä. Kasvavilla hakkuilla sekä hakkuiden jälkeisen

metsäbiomassan tehokkaammalla keräämisellä olisi kielteisiä vaikutuksia metsäekosysteemeihin, metsien lajistoon ja monimuotoisuuteen."

Tässä yhteydessä ei huomioida lainkaan valtionhallinnon kanssa yhdessä koordinoitua metsäteollisuuden ilmastotiekarttaa eikä siinä laajasti kuvattuja puupohjaisten tuotteiden ilmastohyötyjä eikä mahdollisuutta vahvistaa nieluja puunkäytön lisäämisestä huolimatta.

Tämän sijaan ilmastolain näkemys on juuttunut vuosien takaiseen virheelliseen näkemykseen, jonka mukaan metsin käyttö määrittyy biopolttoaineiden ajamana. Suomen osalta tämä ei pidä paikkaansa. Puupohjaisiin biopolttoaineisiin ja muuhun energiantarpeeseen käytetään metsätalouden jalostukseen kelpaamattomia jätteitä ja tähteitä.

Metsäluonnon monimuotoisuutta voidaan parantaa puuvarojen edelleen karttuessa myös kasvavien hakkuiden oloissa mm. metsäsertifioinnin, Metso- ja Helmi-ohjelmien, maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman sekä yritysten vapaaehtoisilla toimien avulla.

Hallituksen esityksen sivulla 21 todetaan, että "toimenpiteiden kustannukset syntyvät ennen kaikkea lisäinvestoinneista. Investoinnit uudistavat talouden tuotantorakennetta, josta syntyy merkittävää tehostumista ja myös uusia mahdollisuuksia, kun talous sähköistyy, ja sähkön tuotanto muuttuu päästöttömäksi. Monet vaadittavista investoinneista vaativat tukea toteutuakseen nopeassa aikataulussa. Uudet teknologiat korvaavat fossiilisia polttoaineita myös tuotannossa, jolloin tuotannon energia- ja materiaalitehokkuus kasvaa."

Ilmastolain tulisi tunnistaa, että metsäteollisuuden investoinnit voivat johtaa fossiilivapaaseen tuotantoon, entistä ilmastomyönteisempään tuotepalettiin sekä edesauttaa metsävarojen hyvää kasvuvauhtia, mutta tämän edellytyksenä on pitkän aikajänteen varmuus puun saatavuudesta kilpailukykyiseen hintaan. Metsäteollisuuden laitosinvestoinnit vaativat ennustettavaa toimintaympäristöä 30-40 vuodeksi. Ilmastolakiehdotuksen synkät näkemykset puunkäytöstä eivät lisää investointi-innokkuutta.

Hallituksen esityksen sivulla 6 todetaan, että "suhteutettuna asukaslukuun suomalaisilla on kuitenkin suurempi hiilijalanjälki kuin maailmalla keskimäärin. Lisäksi suomalaiset kuluttavat merkittävässä määrin ulkomailla valmistettuja tuotteita, mikä entisestään suurentaa suomalaisten hiilijalanjälkeä".

Tässä samassa yhteydessä olisi ollut luontevaa tuoda esille, että Suomesta viedään maailmanlaajuisille markkinoille teollisia tuotteita, joiden valmistuksesta aiheutuneet päästöt lasketaan Suomen päästöihin, vaikka tuotteet kulutetaan toisaalla. Lisäksi monilla suomalaisilla

vientituotteilla on myönteinen ilmastokädenjälki, minkä vuoksi on hyvä asia, että maailmanmarkkinoille päätyviä tuotteita valmistetaan Suomessa

Hallituksen esityksen sivulla 9 todetaan, että "EU on ilmastolain säätämisen jälkeen sitoutunut hiilineutraaliuden tavoitteluun vuoteen 2050 mennessä. Näin ollen Suomen kansallisen ilmastolain pitkän aikavälin tavoite ei ole enää nykyisin linjassa EU:n pitkän aikavälin tavoitteen kanssa."

Tästä näkökulmasta EU:n Fit For 55 -paketin yhteydessä on varmistettava, että Suomi omistaa jatkossakin omat nielunsa, jotta Suomen hiilineutraalisuus 2035 -tavoite olisi mahdollinen.

Hallituksen esityksen 5 § mukaan "Valtion viranomaisen on edistettävä toiminnassaan mahdollisuuksien mukaan tämän lain mukaisten tavoitteiden ja suunnitelmien toteutumista. Lisäksi kunnallisen viranomaisen on edistettävä toiminnassaan mahdollisuuksien mukaan tämän lain mukaisten tavoitteiden toteutumista ottaen huomioon paikalliset olosuhteet."

Hallituksen esityksen sivulla 40 tästä todetaan, että "maakuntien liittojen osalta edistämismäärärahat voisi tarkoittaa esimerkiksi ilmastolain tavoitteiden edistämistä maakuntasuunnitelmaan perustuvan maakuntaohjelman valmistelussa ja täytäntöönpanossa. Kunnat puolestaan voisivat edistää ilmastopolitiikkaa esimerkiksi kuntastrategioidensa kautta. Kunnat vastaavat alueellaan muun muassa kaavoituksesta, liikennesuunnittelusta, energiayhtiöidensä omistajaohjauksesta, rakennustensa lämmitysvalinnoista ja energiatehokkuustoimenpiteistä sekä valtaosasta julkisia hankintoja."

Ilmastopolitiikassa on vältettävä osaoptimointia, johon kuntien omat toimet voivat joissain tapauksissa johtaa. Valtion tavoin myös monet Suomen kunnista ovat taloudellisissa ongelmissa ja joutuvat joka tapauksessa huomioimaan useita muitakin kestävyteen liittyviä seikkoja. Laissa asetettu kuntia koskeva epämääräinen "edistämismäärärahat" tulee aiheuttamaan epäselvyyttä ja -selvyyttä. Ilmastomuutoksen torjunta näkyy vahvasti kuntien tekemisessä samoin kuin työttömyyteen tai talouteen liittyvät seikat.

6) Päästövähennystavoitteen asettamisessa tulisi huomioida VTT:n tekemät laskelmat

Laissa esitetään tavoitteeksi, että "ihmisen toiminnasta aiheutuvat taakanjako- ja päästökauppasektorin yhteenlasketut kasvihuonekaasujen päästöt ilmakehään vähentyvät vuoteen 2030 mennessä vähintään 60 prosenttia ja vuoteen 2040 mennessä vähintään 80 prosenttia verrattuna vuoteen 1990".

Lainvalmistelijoilla on ollut käytössä VTT:n vaikutusarvio, jonka mukaan 60 % päästövähennystavoite vuodelle 2030 edellyttää toimia, joilla on erittäin korkea marginaalikustannus. VTT:n arvioin mukaan toimien marginaalihinta tulee kohotaan 140 EUR(2015) / t(CO2-ekv.). Nykyisen marginaalihinnan VTT arvioi jäävän alle 20 EUR(2015) / t(CO2-ekv.).

Sen sijaan 55 % tavoitteella marginaalihinta vuonna 2030 jäisi noin puoleen 60 % tavoitteen merkitsemästä hinnasta. Päästövähennystoimien liian korkea marginaalihinta merkitsee hitaampaa talouskasvua.

Ilmastonmuutoksen torjunnassa tulisi tavoitella fossiilisten polttoaineiden ja talouskasvun irtikytkentää, ei talouskasvun hidastamista. Suomella on jo nyt vakavia taloushaasteita, eikä näköpiirissä ole kausittaisen vaihtelun yli menevää rakenteisiin ulottuvaa talouden perustan korjausliikettä. Tätä taustaa vasten ilmastonmuutoksen torjuminen talouskasvua hidastamalla syventää julkisen talouden ahdinkoa.

Tavoite tulisi olla julkisen talouden rahoittavan yksityisen sektorin, etenkin suurta maailmanlaajuista ilmastokädenjälkeä tuottavan vientisektorin, menestyminen ja siten julkisen talouden ja työllisyyden saattaminen kestäväälle uralle.

Metsäteollisuus ry

Timo Jaatinen

toimitusjohtaja

Lisätietoja:

Jyrki Peisa

Johtaja

Logistiikka, ympäristö, energia

+358 50 364 0836

jyrki.peisa (a) forestindustries.fi

Liitteet: Metsäteollisuuden ilmastotiekartta

Muita huomioita

-

Jaatinen Timo
Metsäteollisuus ry

Peisa Jyrki-Veikko
Metsäteollisuus ry